

ISSN 1652-7224 • Publicerad den 6 juni 2012

[Klicka här för utskriftsvänlig pdf-fil](#)[Läs David Holt Olsens recension av 100 år med allsvensk fotboll här](#)

Debatt:

100 år med allsvensk fotboll

I uppdatering #147 den 7 mars i år recenserade David Holt Olsen boken *100 år med allsvensk fotboll*, författad av Martin Alsiö och utgiven av Idrottsförlaget. Vår recensent, som själv varit medförfattare till en bok om den danska klubbfotbollens historia som utkom i presentboksformat men med historievetenskapliga ambitioner, berömde Idrottsförlaget för den påkostade produktionen och det rika bildmaterialet (som han dessutom tyckte var värt priset i form av reklamavbrott), men hade invändningar mot Alsiös text, främst för brister när det gällde källhänvisningar. Där fanns emellertid också utrymme för ros; såväl klubbhistoriken som den statistiska delen väckte Olsens gillande.

Olsen konstaterar avslutningsvis i sin recension att det inte är fråga om en akademisk bok och att den följaktligen inte kan bedömas fullt ut på forskningsmässiga grunder, en uppfattning som också framhålls i redaktörens introduktion till recensionen. Till denna uppdatering har nu inkommit anmälningar om avvikande mening från såväl författare som förläggare, var för sig. Deras kritik går ut på att *100 år med allsvensk fotboll* inte är att betrakta som en akademisk text och följaktligen inte kan bedömas på sådana grunder. Vår recensent har beretts tillfälle att direkt bemöta sina kritiker, och han konstaterar att det var just den uppfattningen han framförde. Å andra sidan, framhåller Olsen, med tanke på att det var på idrottsforum.org som recensionen publiceras, vars läsare i huvudsak utgörs av akademiker eller vetenskapligt intresserade, så måste också sådana värderingar inkluderas också i en recension av en populärhistorisk bok. Denna synpunkt instämmer vi till fullo i.

[Läs Martin Alsiös genmäle här](#) | [Läs P-O Pärpes genmäle här](#) | [Läs David Holt Olsens svar här](#)

Martin Alsiös genmäle

David Holt Olsen kritiserar min bok *100 år med allsvensk fotboll* (2011) för att den i stort saknar källhänvisningar. Det har han helt rätt i! Om jag i sann akademisk anda inkluderat alla texter som har använts för att sätta samman den första heltäckande boken om svensk fotbolls högsta serie skulle en sådan bok bli dubbelt så tjock och helt oläslig. Varje match under de tidigare helt utforskade säsongerna har kontrollerats i minst fem källor (gäller framför allt IFK Norrköping) – och ett tiotal i de flesta fallen (Göteborgs- och Stockholmsklubbarna). Jag har nyttjat samtida dags- och klubbtidningar och tidskrifter, botaniserat i RFs, SvFFs, arenornas, distriktsförbundens och klubbarnas arkiv – och jag har läst samtliga

allsvenska klubbars jubileumsböcker och fotbollshistoriska kollegors verk (både inom och utanför de akademiska cirkelarna).

För att inte helt lämna läsaren i sticket infördes ett avsnitt (sid 524-526) där jag kort redogör för de viktigaste verken om Allsvenskans olika epoker, samt något om vad man kan hitta i de olika titlarna. Det är ett tillvägagångssätt som är mycket vanligt i den populärvetenskapliga genren. I Sverige använder t.ex. Svenska Akademiens ständige sekreterare Peter Englund genomgående det arbetssättet. För de läsare som är särskilt nyfikna på någon särskild uppgift, har jag även lämnat ut en e-postadress, dit några vänt sig med frågor som besvaras.

Däremot har Olsen helt fel när han koketterar med hur professionell akademisk sportforskning skulle stå för något finare än de TV 3-produktioner han jämför min bok med. Bland skickliga forskare har Torbjörn Andersson bidragit med flera kärnfulla citat. Tomas Peterson och Bill Sunds arbeten har varit helt avgörande för den uppdelning i Allsvenskans epoker som görs i första delen – den sistnämnde har även i privat samtal hyllat bokens kritik av fotbollshistoriska begrepp som Allsvenskan och SM. Göteborgsexperten Lennart K Persson nämner boken med förväntan i sin litteraturgenomgång.

Sedan påstår Olsen att jag förvirrar läsaren genom att räkna med Svenska Serien till Allsvenskans historia. Han nämner dock ingenting om (sid 33) hur SvFF i sina årsberättelser (jodå, källan nämns även här) först 1934 ändrar serienamnet till Allsvenskan – och hur detta sedan genom Rudolf "R:et" Eklöv blir en efterhandskonstruktion som ändras tillbaka till 1924. Den källa jag anger för detta är Fotbollboken, men det går utmärkt att följa namnändringen i vilken samtida tidning som helst. Detta diskuteras faktiskt i boken, tvärtom vad Olsen påstår, på sid 32-35. Samma sak med begreppet "Svensk Mästare" som problematiseras på sid 20-22. Ingen av mina samtida ärevördiga fotbollshistoriska kollegor har funnit det värt problematisera dessa begrepp – utan accepterar slött Eklövs avhuggna historietolkning. Vem är det som förvirrar vem? Den som visar att här finns olika tolkningssätt – eller de som tiger och låtsas som om allt började 1924? Det är ungefär som att tro att dansk fotboll inte hade någon motsvarighet till Superligaen före 1993, eller att det inte fanns någon högsta liga i England före Premier League – vilket det naturligtvis fanns!

En av forskningens viktigaste uppgifter har alltid varit att ifrågasätta hävdvunna sanningar för att nå ny kunskap. För Olsen tycks det tvärtom vara viktigare att försvara efterhandskonstruktioner av ren tradition och slarvläsning. Bokens målgrupp är, som nämns i dedikationen, alla som på var sitt sätt älskar svensk fotboll – alltså en betydligt större & brokigare publik än den Olsen skriver för.

Copyright © Martin Alsjö 2012.

P-O Pärpes genmäle

Vill bifoga mina kommentarer från förlaget gällande den recension ni lagt ut på idrottsforum.org gällande vår bok – *100 år med allsvensk fotboll*, men även den generalisering/beskrivning som idrottsforum.org ger i förtexten av mitt företag och de titlar vi givit ut.

Jag förvånad över att recensenten och idrottsforum.org verkar ha fått uppfattningen om att denna bok och våra tidigare böcker strävar efter att vara "akademiska". Akademiskt analyserande böcker är inget som majoriteten av svenska privata förlag som ger ut idrottsböcker skulle satsa på. Framför allt inte en bok i A4 format på 526 sidor tryckt i fyrfärgstryck med en tryck-, layout-, redaktörs-, författar- och bildkostnad på över 200 kr per bok. Ett av de "kraven" vi hade på Alsjö var att boken skulle vara underhållande för bred publik.

Att ta fram en sådan här bok (som kostar över 200 kr per bok att tillverka) för att det skall passa en liten klick akademiker, ja det är liksom inte rimligt. Möjligtvis skulle man kunna ge ut sådana akademikerrosade böcker tryckt i A5 format, utan bilder och på sämre papper. Det är tack vare att de företag som vi säljer in boken till (som på köpet får med lite reklam i boken som kickback) som det går att göra en affär på en sådan här dyr bok.

För att ett privat förlag skall satsa på liknande böcker krävs det att boken säljer. Den lilla klicken av akademiker är inte vår målgrupp för det är normalt en grupp som inte betalar för böcker. Många s.k. akademiker har ofta krav på att de skall ha boken gratis. Ni anar inte hur många mail jag fått från exempelvis medlemmar i SFS och andra "akademikerorganisationer" inom idrotten som vill ha böcker gratis.

De böcker som en del akademiker uppskattar är de böcker som ofta är ganska "färglösa". Den stora majoriteten av fotbollsintresserade skulle sluta läsa en sådan bok innan första kapitlet är slut.

Vill bara göra en liten jämförelse. De författare som idrottsforum.org och David Holt Olsen jämför med, exempelvis Bill Sunds och Torbjörn Anderssons böcker. Deras böcker är ju inte direkt sålda i några jätteupplagor och har inte omsatt några jättesummor. Bill Sunds bok *Fotbollindustrin* är ju utgiven som Print on demand, den är tryckt lågkvalitativt och spartanskt. Det finns liksom inget förlag som skulle satsa på en sådan bok. Den typen av böcker attraherar helt enkelt inte allmänheten, d.v.s. de intresserade som faktiskt tittar på fotboll live.

Jag kan konstatera att recensenter från idrottsforum.org redan i förväg bestämt sig för i vilket fack de ska placera våra böcker i ihop med TV3 etc... Jag lovar dock att jag mkt hellre ligger i det facket med våra böcker än i samma fack som flertalet av de s.k. "akademikerrosade" böckerna.

Vill avsluta med att informera att boken har tagits emot mkt bra av många fotbollsintresserade, en hel del har kontaktat oss och tackat för boken. Boken är inte till för att ge bort gratis till forskare och akademiker som hellre läser fotboll än tittar på fotboll. Boken ges ut för att sälja till de som gillar att titta på fotboll. Det kommer nog alltid vara som så att de böcker som akademiker och akademiska recensenter uppskattar är de böcker som inte säljer.

En sak som också jag reagerade på i Olsens recension som får mig att fundera lite. Boken heter inte Allsvenskan 100 år. Den heter faktiskt *100 år med allsvensk fotboll*. Det är en viss skillnad...

Copyright © P-O Pärpe 2012.

David Holt Olsens svar

Tak for kommentarerne fra Martin Alsö og Pär-Olof Pärpe til min anmeldelse af *100 år med allsvensk fotboll*. Først vil jeg gerne rydde en misforståelse af vejen. Jeg ville ikke med min anmeldelse forsvare et synspunkt om, at Allsvenskan død og pine var fra 1924, som Martin Alsö skyder mig i skoene, når han skriver, "För Olsen tycks det tværtom vara viktigare att försvara efterhandskonstruktioner av ren tradition och slarvläsning". Den må stå for Alsös egen regning. Jeg brugte egentlig bare eksemplet til at tydeliggøre udfordringen ved at arbejde uden fodnoter, hvor konklusion, diskussion og kildehenvisninger (disse må jeg medgive Alsö, der faktisk er i forhold til netop denne diskussion på siderne 32-35. Jeg beklager) spredtes rundt i bogen.

Mere bekymret over min anmeldelse bliver jeg, når jeg læser Pär-Olof Pärpes svar, hvor det fremgår at, "Boken heter inte Allsvenskan 100 år. Den heter faktiskt *100 år med allsvensk fotboll*. Det är en viss skillnad". I så fald har jeg fejllæst den, og beklager naturligvis misforståelsen i denne del af min anmeldelse. Dog undrer jeg mig så over bogens förord, hvor de tre første linjer lyder: "Allsvenskans historia har genom åren skildrats i många varianter av klubbar förbund och olika intresseföreningar – alla med olika syften och perspektiv. Denna bok är ett första oberoende försök att berätta den långa historien från första avspark 1910 til och med 2010". I Alsös svar fremgår det vel også af hele svaret, at det netop er en bog om Allsvenskans historie, der altså ifølge Alsö ikke startede i 1924 (men i 1910?).

Jeg er ikke i tvivl om, at Alsö har gjort et stort stykke empirisk arbejde. Men jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at uddybe kritikken. Når populærhistorisk formidling er rigtig god, formår den at reducere fortidens kompleksitet, mens der stadig er en stor faglighed bevaret. Det mener jeg ikke til fulde er lykkedes i bogen. På én og samme gang virker Alsö til at være for tæt på kilderne og for fjernt fra kilderne. For fjernt pga. den usystematiske henvisning til disse. For tæt på da han ikke for alvor hæver sig op over stoffet og viser læseren, hvad der er vigtig og mindre vigtigt. Det er bl.a. dette jeg efterlyser i anmeldelsen, når jeg kunne tænke mig et internationalt perspektiv i diskussionen om svensk fodbolds udvikling i 1990erne, hvor man har svært med at konkurrere internationalt. Her tillader man f.eks i Danmark professionelle overbygninger til klubberne, hvor aktiemajoriteten ikke nødvendigvis skal være hos fodboldforeningen. I Sverige tillades dannelsen af professionelle overbygninger først i 1999, og da endda betinget af, at fodboldforeningen har aktiemajoriteten. Denne form for overblik mangler i bogen, når historiske udviklingsforløb skal forklares. Vi kommer ikke for alvor op i fugleperspektivet.

Det skal måske også tilføjes, at jeg har skrevet anmeldelsen til idrottsforum.orgs målgruppe. Disse er defineret således:

”idrottsforum.org riktar sig brett till forskare, lärare och studenter inom idrottsforskning och idrottsvetenskap, till aktiva, ledare och andra funktionärer inom idrottens praktiska tillämpningar, och till alla idrottsintresserade vars intresse inte är begränsat till televiserade tävlingar och resultattabeller, och vill vara en förmedlande länk mellan idrottens utforskare, praktiker och publik.” (<http://www.idrottsforum.org/about.html>) När man skriver en anmeldelse, hvor den største del af målgruppen er idrætsforskere, så er det vel relevant at beskæftige sig med, hvordan værket kan bruges i akademien. Her udgør de manglende fodnoter en begrænsning. Det gør dog ikke, at bogen ikke har fine kvaliteter. Jeg fremhæver også i anmeldelsen afsnittene om de 65 klubbers historie, de tilhørende interviews og den meget udførlige statistiske del, som glimrende afsnit.

Bemærkningerne om bogens målgruppe, som er forskellig fra akademiske bøger, forstår jeg derfor udmærket. Netop derfor skriver jeg jo også i anmeldelsen, ”Men det er vel heller ikke professionelle forskere, der er bogens målgruppe. Snarere den meget interesserede fodboldsupporter. Her vil bogens æstetiske kvaliteter forhåbentlig sikre den bred interesse.” Det er jeg glad for at høre er sket. Jeg skriver ligefrem i anmeldelsen, at det, at man anvender reklamer i bogen, er ok med mig, hvis: ”det (har) været nødvendigt for at få den fine billedside finansieret, så lever jeg dog fint med det. Ligesom man lever med reklamepauserne på TV3.” Hvis jeg havde betragtet bogen som akademisk forskning kan jeg forsikre om, at jeg havde været meget mere kritisk overfor brugen af reklamer. Det er ganske fortjenstfuldt at kunne holde prisen på så billedrig en bog nede. Til gengæld vil jeg da godt stille mig tvivlende overfor Pär-Olof Pärpes beskrivelse af, at akademikers glubske appetit på gratis bøger, nærmest i sig selv skulle udgøre et strukturelt problem på bogmarkedet. Men her indrømmer jeg blankt, at jeg er langt udenfor min faglighed.

Copyright © David Holt Olsen 2012.